

УДК

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ:

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

ОГЛЯД НОВІТНІХ МЕТОДИК ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Максимова Ірина Олександрівна, викладач, ХНЕУ імені С.Кузнеця, Харків, Україна,

Анотація — В даній статті розглядаються особливості застосування новітніх методів викладання іноземної мови в закладах вищої освіти, приводяться їх приклади та аналізуються способи їх проведення.

Ключові слова — інтерактивні взаємодії, комунікативні інтенції, комунікативний метод, конструктивістський метод, проектне навчання, рольова гра, симуляції

Досягнення високого рівня володіння іноземною мовою не можливе без фундаментальної мовної підготовки в закладах вищої освіти.

Викладачам важливо знати новітні методи викладання іноземної мови, спеціальні навчальні техніки та прийоми, щоб оптимально підібрати той чи інший метод викладання відповідно до рівня знань, потреб, інтересів студентів.

Метою даної статті є огляд новітніх сучасних тенденцій розвитку методів викладання іноземних мов в закладах вищої освіти.

Реалізація методу навчання здійснюється через використання ряду прийомів навчання, різноманітних підходів та робочих технік. «Прийоми навчання – сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню проміжної (допоміжної) мети конкретного методу» [2,17]

Якісна мовна підготовка студентів не можлива без використання сучасних освітніх технологій. Сучасні технології в освіті – це професійно-орієнтоване навчання іноземної мови, проектна робота в навчанні, застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій, робота з

навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов, таких як система мультимедіа, дистанційні технології в навчанні іноземних мов, створення презентацій в програмі PowerPoint, використання інтернет-ресурсів, навчання іноземної мови в комп'ютерному середовищі, застосовуючи форуми, блоги, електронну пошту, новітні тестові технології, створюючи банки діагностичних матеріалів з курсу навчального предмета «Іноземна мова» для проведення комп'ютерного тестування з метою контролю навчання студентів.[1,35]

Основними методами викладання іноземних мов є комунікативний та конструктивістський методи.

Навчальною метою комунікативного методу є оволодіння комунікативною компетенцією. Навчальний зміст полягає в тому, що тексти повинні показувати конфлікти, які спонукають студента до висловлення власної думки. Керування навчанням здійснюється не через граматику, а скеровується комунікативними інтенціями, намірами. Студент опиняється в центрі навчання. Мовною площиною є домінування мовного продукування над мовною правильністю, коректністю, де помилки допускаються. Мова стає засобом комунікації. Використовуються вправи комунікативного спрямування. Студенти навчаються «комунікації у процесі самої комунікації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації, вибором та реакцією».[2,20] Перевагами методу є те, що студенти вдосконалюють навички усного мовлення, долається страх перед помилками. Недоліками методу є те, що не надається належної уваги якості мови, комунікативна компетенція досить таки швидко досягає своїх меж.

. Навчальною метою конструктивістського методу є те, що в основі методу перебуває власне активне навчання студентів. Метою викладача є не навчити, а сприяти навчальному процесу. Урок виступає орієнтованим на дію. Навчальним змістом є близькість до дійсності студентів, студентів спонукають самостійно конструювати свої знання, наприклад, в рамках проектної діяльності. Мовна площина є якомога ширша. Вправи продукування мови знаходяться в центрі навчання. Перевагами методу є підготовка студентів до реального життя, реальних життєвих ситуацій. Недоліки методу на сучасному етапі ще не проявилися достатньо чітко. Прикладом конструктивістського методу може слугувати проектне навчання. [4,337-338]

В методиці розрізняють традиційні та альтернативні методи навчання.

Альтернативними методами є цілий ряд різноманітних підходів, прийомів та способів передачі мови. Існують такі альтернативні методи, як метод повної фізичної реакції (Total Physical Response), сугестивний метод, драматико-педагогічний метод, мовчазний метод, груповий метод. До інноваційних навчальних методів можна віднести: навчання з комп'ютерною підтримкою (CALL), метод сценарію (storyline method), метод симуляцій, метод каруселі, метод навчання по станціям, метод групових пазлів, метод рольової гри, метод «кейз-стаді», або робота над проблемними ситуаціями, де студенти розглядають проблему, аналізують ситуацію, представляють свої ідеї та варіанти розв'язання проблеми в ході дискусії.

Метод сценарію (storyline method) заснований на поєднанні запланованих навчальних змістів – наприклад: Магази́ни-Товари-Продаж – з інтересами та ідеями студентів. Отримуючи «імпульси» у формі ключових запитань від викладача, студенти роблять свій внесок у створення історії. Цей метод обходиться без текстових підручників. Мова йде про творче планування, підбір гіпотез, переживання, систематизацію та презентацію роботи. Спроектвана історія містить також елементи з драми та рольової гри. Вчитель задає лише рамки дії та представляє окремі епізоди. Студенти ставлять свої запитання та знаходять самі на них відповіді.

Методом навчання по станціям є навчальна техніка, при якій студенти виконують роботу над навчальним матеріалом, який упорядкований у вигляді станцій, де студенти отримують робочі плани з обов'язковими та вибірковими завданнями. При навчанні по станціям у учнів є можливість вибору стосовно розподілу часу, послідовності виконання завдань та соціальної форми, що використовується, наприклад, індивідуальна робота, парна робота, групова робота.

Таким чином студенти при використанні даного методу навчаються планувати свій час, навчаються самооцінці, аналізу власного навчального успіху, плануванню та проведенню етапів роботи. Робота по станціям дозволяє здійснювати диференціацію по здібностям, інтересам студентів, по ступеню складності завдання.[5,103]

Метод симуляцій можна з успіхом застосовувати особливо в навчанні іноземної мови студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти. В кібернетиці даний термін використовується для моделювання та імітації реальності.

В навчанні мова йде про різноманітні симуляційні бізнес-ігри, які надають студентам можливість відпрацьовувати свої навички, застосовувати знання з метою вирішення тієї чи іншої задачі в так званому «безпечному середовищі», яке імітує реальні ситуації, наприклад, в бізнесі, в роботі в компанії.

Симуляція надає можливість студентам спробувати себе в певній ролі – керівника, президента компанії, дає можливість дослідити систему роботи певного підприємства. Перед учасниками гри ставлять певні завдання – досягти приросту прибутку фірми, заключити договір, вигідно продати акції компанії тощо. Симуляції характеризуються високим ступенем зацікавленості учасників, що цілком поринають гру, втілюються в свою роль, вболівають за результат роботи, оскільки від командного духу, швидкості прийняття рішень залежить загальний результат гри. Завдяки симуляції формується навичка стратегічного планування у студентів, розвивається вміння працювати в команді, проводити перемовини, переконувати ділового партнера. Симуляції впорядковують знання учнів, готують їх до необхідності

прийняття в майбутній діяльності швидких та вмотивованих бізнес-рішень.

Існують комп'ютерні симуляції, де учасники працюють з комп'ютерною програмою, керують уявною компанією та настільні симуляції, де учасники, компанії, підприємства «існують» у вигляді фішок, карт.

Рольова гра є активним методом навчання, засобом розвитку комунікативних здібностей студента. Рольова гра пов'язана з інтересами студентів, є засобом емоційної зацікавленості, мотивації навчальної діяльності. Рольова гра виступає активним способом навчання практичного володіння іноземною мовою. Рольова гра допомагає подолати мовні бар'єри студентів, значно підвищує обсяг їх мовленнєвої практики. [1,2-3]

В умовах конкурентоспроможного виходу України на міжнародну освітню арену, усе складніше стає забезпечити високий рівень освіченості студентів закладів вищої освіти, застосовуючи для цієї мети тільки традиційні методи навчання. Залучення новітніх ефективних методів навчання іноземної мови для підготовки студентів, зокрема, економічних та технічних спеціальностей, стало не лише бажаним, а й необхідним.

Серед передових методів у сучасному навчальному процесі викладання іноземної мови, велику увагу приділяють інтерактивним методам, основаних на особистісно орієнтованому підході до студента, спрямованих на розвиток не лише творчого потенціалу вивчаючого, але й на вміння мислити та швидко реагувати, покращуючи комунікаційні навички.

Слово «інтерактив» (пер. з англійської “inter” – взаємний, “act” – діяти) означає взаємодіяти. «Інтерактивне навчання» можна визначити як взаємодію викладача та студента в процесі спілкування та навчання з метою вирішення лінгвістичних та комунікативних завдань. Інтерактивна діяльність включає організацію та розвиток діалогічного мовлення, спрямованих на взаємодію, взаєморозуміння, вирішення проблем, важливих для кожного із учасників навчального процесу.

Інтерактивна взаємодія характеризується високим показником інтенсивності

спілкування учасників, їх прямою комунікацією, зміною використаних прийомів та форм спілкування, що допомагає урізноманітнити сприйняття інформації, тим самим, покращуючи її засвоєння [5,35-37].

Використання інтерактивних методів навчання спонукає не лише студента, але й викладача до постійної творчості, сприяє розвитку педагогічних здібностей, орієнтує на пошук унікальних якостей студентів, особливостей їх мислення.[3,10]

Основними складовими ефективності заняття є ґрунтовні теоретичні знання студентів, ретельне планування заняття та творчий підхід викладача.

З усього вище сказаного, потрібно зробити висновок, що для викладача сьогодні важливо постійно вдосконалювати власні знання про методи навчання іноземних мов та впроваджувати у власну викладацьку практику новітні освітні концепції.

Список використаної літератури

1. Багиев Г.Л., Наумов В.Н. Руководство к практическим занятиям по маркетингу с использованием кейс-метода./Багиев Г.Л., НаумовВ.Н. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.marketing.spb.ru>
2. Карпенко М. П. Вуз XXI века: возможности и решения // Информационные и коммуникационные технологии в образовании. М, 2005. С. 15 - 24.
3. Крамаренко С.Г. Интерактивні техніки навчання, як засіб розвитку творчого потенціалу учнів // Відкритий урок. – 2002. - № 5-6. – С.7-10.
4. Князян М. Структура інформаційно-технологічної компетентності та методичні аспекти її формування у майбутніх перекладачів // Наукові Записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка. Серія: Філологічні науки. Випуск 81(2). Вид-во КДПУ. Кіровоград. 2009. – С.337–340.
5. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. –К., 2004. –192 с.

Автори

Максимова Ірина Олександрівна,
викладач, ХНЕУ ім.С.Кузнеця
(maksymoviryna@gmail.com)

Тези доповіді надійшли 09 лютого 2018 року.

Опубліковано в авторській редакції.